

Literaire bijlage bij Mijn weekblad

Een suite met drie ramen

Ons bezoek aan *Het huis met de 100 ramen* brengt ons deze week naar een suite van drie ramen. Het blijkt een royaal vertrek te zijn met uitzicht op het meer van Genève. Bij dit haardvuur heeft zich op een avond een van de merkwaardigste conversaties uit de literatuurgeschiedenis afgespeeld. Het gebeurde in de villa van de dichter Lord Byron bij Genève. Daar logeerden zijn vriend Percy Shelly en diens gezellin Mary, die eigenlijk Mary Godwin heette, maar zich liever Mary Wollstonecraft liet noemen naar haar beroemde moeder, de eerste Europese feministe. Op een gegeven ogenblik kwamen ze te spreken over bovennatuurlijke zaken. 'Daar zou je eigenlijk eens een boek over moeten schrijven,' opperde één van hen en vervolgens spraken ze af, dat ze allemaal een poging zouden wagen. De dichter Byron en Shelley begonnen wel, maar maakten het niet af. Het enige blijvende resultaat van hun weddenschap was het boek van *Mary Wollstonecraft Shelley* (1797 – 1851). Amper twintig was ze, maar ze schreef wel een uniek meesterwerk van de Engelse literatuur.

Mary Shelley, geboren *Mary Wollstonecraft Godwin* (1797-1851)

1817

Mary Shelley: *Frankenstein*, *de moderne Prometheus*

Het verhaal begint met een paar brieven, die Robert Walton op zijn reis naar de Noordpool aan zijn zuster in Engeland schrijft. Hij vertelt haar dat hij een merkwaardige vreemdeling heeft ontmoet. De man is gered uit de gevaren van de Noordelijke IJszee, maar over zijn leven hangt een geheimzinnig waas. De vreemdeling heet Frankenstein en hij vertelt Walton zijn levensgeschiedenis. Sinds zijn jeugd heeft hij altijd belangstelling gehad voor zowel de natuurwetenschappen als voor de occulte geheimen van de psychologie. Het lezen van schrijvers als Paracelsus en Albertus Magnus versterkten die neiging. Hij heeft een lieve, geadopteerde zuster Elizabeth en een trouwe vriend Henry Clerval. Hij gaat studeren aan de universiteit van Ingolstadt en verdiept zich vooral in de ongewone takken van wetenschap. Langzamerhand rijpt bij hem het idee om op mechanische wijze een levend mens te scheppen. Evenals Prometheus ooit presteerde, hoopt hij een sprankje vuur van de hemel naar de aarde te brengen om er een menselijk lichaam mee tot leven te wekken. Na een lange serie experimenten slaagt hij er uiteindelijk in zijn doel te bereiken. Zijn schepping blijkt echter geen zegen maar een vloek te zijn. Het is een zielloos monster, dat Frankenstein en allen die hem nastaan, meedogenloos achtervolgt tot het bittere einde. Vergeefs probeert de ongelukkige wetenschapper hem te ontvluchten. De duivel die hij heeft geschapen, zit hem steeds op de hielen. Clerval en Elizabeth vinden de dood en Frankenstein is de pure wanhoop nabij. Hij is meegegaan met deze poolexpeditie in de hoop dat het monster het spoor bijster zal raken. Het baat hem niet: hij sterft en boven zijn dode lichaam zweeft de afgrijselijke schaduw van de machinemens. Tenslotte springt het monster over boord en verdwijnt in een wereld van ijs en mist.

Lord Byron is vooral beroemd geworden met zijn gedicht *Childe Harold's Pilgrimage*. In de twee eerste delen doet hij in verzen verslag van zijn reizen door Portugal, Spanje en Griekenland. Beschrijvingen van landschappen, historische verhalen, folkloristische feesten en politiek commentaar wisselen elkaar af. Indrukwekkend is zijn ontmoeting met een Albanese stamhoofd en de krijgszang van zijn roversbende liegt er niet om.

In het derde deel wordt het verslag persoonlijker, als hij terugdenkt aan zijn verloren dochter. Nu komt ook zijn verzet tegen de heersende conventies aan de orde en zijn worsteling met het raadsel van zijn eigen emoties. Uit het laatste deel zal ik in de volgende aflevering mijn vertaling van de slag bij Waterloo geven.